

Remissvar över betänkandet Vår demokrati – värd att värna varje dag (SOU 2022:28)

Linnéuniversitetet stöder förslaget att det inrättas en nationell demokratifunktion med uppdrag att öka kunskaperna om demokratin.

Linnéuniversitetet anser dock att fri och oberoende journalistik fått för lite utrymme denna demokratiutredning. Det är väl känt att vid en nedmontering av demokratin är det oftast pressfriheten som drabbas först.

Kommittén skriver:

”Kommitténs förslag bidrar sammantaget till att uppnå det demokrati-politiska målet om en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika.”

För att medborgarna ska känna delaktighet och för att möjligheter till inflytande ska vara jämlika krävs en informerad allmänhet och en fri press med oberoende rapportering och granskning av makten.

Linnéuniversitetet har genom Medieinstitutet Fojo deltagit i demokratiprojektet i samarbete med SKR där vi har sammanfört journalister och förtroendevalda som är två grupper som utsätts för mycket hot och hat i sina respektive värv.

Svenska journalister har de senaste åren fått en allt tuffare arbetssituation där de utsätts både för mycket hot och hat och för desinformation, såväl inifrån landet som från utlandet. Mycket av detta är sammankopplat med digitaliseringen. Redan i förordet till betänkandet beskrivs också digitaliseringens baksidor med desinformation, propaganda och näthat. Det finns också i betänkandet en tydlig markering om hur det demokratiska samtalet där hatet och hotet mot förtroendevalda, journalister, konstnärer och andra som uttrycker sig offentligt riskerar att leda till själv censur och tystnad. Här lyfts också de rena antidemokratiska krafter som utmanar demokratin.

Tyvärr återfinns sedan inte detta i de uppdrag som den nationella demokratifunktionen ska få utan där fokuseras i huvudsak på att få ett större deltagande av fler i demokratin.

I betänkandet nämns en av grundlagarna, Regeringsformen, åtta gånger, medan de två andra grundlagarna (vid sidan av successionsordningen) yttrandefrihetsgrundlagen och tryckfrihetsförordningen (med offentlighetsprincipen)

nämns en, respektive noll gånger. Varje gång regeringsformen nämns handlar det då om medborgarnas deltagande i demokratin.

Medieinstitutet Fojo, som är en del av Linnéuniversitetet, ser med stor oro på den stora påverkan som hatet, hotet och desinformationerna redan fått på den svenska journalistiken. Undersökningar har visat att 40 procent av journalisterna undviker att skriva om ämnen som kan trigga hat och hot. Samtidigt ser vi hur allt fler ämnen kan trigga hat. De självklara ämnena migration och brott, liksom vargfrågan, har fått konkurrens av vaccin och klimat. Journalister som har till uppgift att berätta om fakta och vetenskap kan utsättas av ett enormt hat, sabotage och även aktioner som riktar sig mot deras familjer. Detta är påhejat av politiska krafter som ser journalister som fiender och som vill motverka att sanning, vetenskap och faktakontroll ska styra den politiska agendan och att allmänheten ska få korrekta kunskaper.

Effekten av påverkanskampanjerna är också att medieföretagen får allt svårare att rekrytera kompetent personal.

Yttrandet har beretts av Kersti Forsberg, verksamhetschef för Medieinstitutet Fojo, och Annika Hamrud, rådgivare mot hot och hat för Medieinstitutet Fojo, vid fakulteten för konst och humaniora.